

การปรับปรุงพันธุ์ถั่วเหลืองผลผลิตสูงชุดปี 55 - การเปรียบเทียบมาตรฐาน

หัวหน้าการทดลอง อ้อยทิน ผลพานิช ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่

บทคัดย่อ

การปรับปรุงพันธุ์ถั่วเหลืองเพื่อผลผลิตสูงในขั้นตอนการเปรียบเทียบมาตรฐาน ได้ทำการปลูกเปรียบเทียบพันธุ์ถั่วเหลือง ณ แปลงทดลองศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ ในฤดูแล้งปี 2562-2563 และฤดูฝนปี 2563 รวม 3 แปลง วางแผนการทดลองแบบ RCB จำนวน 3 ซ้ำ 18 กรรมวิธี ประกอบด้วยถั่วเหลืองสายพันธุ์ดีจำนวน 16 สายพันธุ์ ปลูกเปรียบเทียบร่วมกับพันธุ์เชียงใหม่ 60 และ เชียงใหม่ 6 ผลการทดลอง พบว่า ถั่วเหลืองทั้ง 18 สายพันธุ์/พันธุ์ ให้ผลผลิต องค์ประกอบผลผลิต และลักษณะทางการเกษตรที่สำคัญแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ให้ผลผลิตเฉลี่ย 199-329 กิโลกรัมต่อไร่ สายพันธุ์ส่วนใหญ่ให้ผลผลิตสูงกว่าพันธุ์เปรียบเทียบ Chiang Mai 60 และ Chiang Mai 6 ที่ให้ผลผลิต 241 และ 271 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ โดยสายพันธุ์ CM1109-19 ให้ผลผลิตสูงสุด รองลงมาได้แก่ CM1224-7 CM1109-13 และ CM1220-4 ตามลำดับ ถั่วเหลืองทั้ง 18 สายพันธุ์/พันธุ์ ให้น้ำหนัก 100 เมล็ด 12.4-19.9 กรัม ความสูงต้น 44.4-73.2 เซนติเมตร จำนวนข้อ 10.3-16.0 ข้อต่อต้น จำนวนกิ่ง 0.3-2.3 กิ่งต่อต้น จำนวนฝัก 25.0-39.5 ฝักต่อต้น จำนวนเมล็ด 0.88-2.40 เมล็ดต่อฝัก มีอายุออกดอกตั้งแต่ 28-35 วัน และอายุเก็บเกี่ยวตั้งแต่ 82-95 วัน ส่วนใหญ่ไม่มีการล้มของต้น ไม่พบการแตกของฝักในระยะเก็บเกี่ยว ส่วนใหญ่มีคุณภาพของเมล็ดดี มีกลีบดอกสีม่วงอ่อนถึงม่วง ฝักสีน้ำตาล ขั้วเมล็ดสีน้ำตาลและดำ ส่วนความมันเมล็ดพบว่าสายพันธุ์ถั่วเหลืองส่วนใหญ่มีเมล็ดมันวาว จากผลการทดลองทั้ง 3 แปลง สามารถคัดเลือกสายพันธุ์ถั่วเหลืองที่ให้ผลผลิตสูงและมีลักษณะทางการเกษตรที่ดีได้จำนวน 4 สายพันธุ์ ได้แก่ CM1109-3 CM1113-7 CM1237-5 และ CM1244-1 ให้ผลผลิตสูงกว่าพันธุ์เปรียบเทียบ Chiang Mai 60 ร้อยละ 24 3 23 และ 18 ตามลำดับ ให้ผลผลิตสูงกว่าพันธุ์ Chiang Mai 6 ร้อยละ 10 -8 109 และ 105 ตามลำดับ จะได้นำถั่วเหลืองสายพันธุ์ดีเด่นทั้ง 4 สายพันธุ์ เข้าประเมินผลผลิตในขั้นตอนการเปรียบเทียบในไร่นาเกษตรกรต่อไปในปี 2564-2565